

# Significativa reguitnada

PERE ORTÍS

**E**l ministre d'Economia del centre va clavar severa reguitnada en referir-se oficialment al nou pacte fiscal que cerca el govern català. Res de més lògic i tradicional, de secular, d'ancestral. Hi ha polític d'aquí que comenta: «menyspreu», «falconada als catalans amb els peatges, al precís moment», etc., etc. No n'aprendrem mai. No pot ser, ni serà, altrament que així.

Fa pena que els catalans siguem tan cànids i ens agradi tant de jugar a cou-dinar amb els de Madrid. Es veu que hem desenvolupat una passió col·lectiva per perdre el temps discutint si aquells d'allà són llebrers o són perdiguers. El subconscient històric de lligats pel melic al centre peninsular actua avui com mai en nosaltres i encara ens fa creure que n'hem de dependre. I, enmig dels greus problemes que ens ofeguen, fugim de nosaltres mateixos i anem a parar la mà on rebrem flingantada aplicada amb ganes i en descàrrega de l'odi al país, a la llengua i a la identitat que els fan nosa absoluta i de segles que volen suprimir. Ho hem de revisar seriosament, els catalans, això; ens ho hem de fer mirar pels nostres facultatius més experts i més amics de casa.

Mirat de fora estant, fem l'efecte d'un poble vexat, degradat, que ha per-

dut el nord i no sap on va. Que es deixa portar de remolc per un altre, alienat per un altre, que l'utilitza com a rebost, com a plataforma de proveïment, i que no el vol deixar anar precisament perquè el necessita per a omplir l'estómac i perquè li aporta guanys que de cap manera no vol perdre. Sense que li dediqui un borrall d'amor. I sí de menyspreu, ara sí, molt de menyspreu.

No ens cal fugir de nosaltres mateixos. No ens cal fugir de casa. Ha arribat el temps que als de Madrid cal dir-los: Bon vent i barca nova! Adéu-siau.

Senyor meu, si som rics i no ho sabem. Disposem de grans talents en tot ordre de disciplines i no els aprofitem a benefici propi. La solució als nostres mals, cívics, polítics i socials rau dintre casa nostra mateix. No anem a cercar-ne la solució a fora. Diu el president Mas que només amb una fracció del que a Madrid ens prenen, ja no tindriem dèficit. Expressió que alludeix fermament a la solada de béns i de recursos amb què compta Catalunya. Ho diu la nostra Cambra de Comerç, que podríem ser rics, els nostres economistes, els nostres consellers i els nostre financers i tecnòcrates. Situats a casa nostra, amos i senyors de nosaltres mateixos i plens administradors de

la nostra hisenda, ens en sortiríem —i això és el que no volen que es produeixi des de fora.

Per tant, res de pactes fiscals, res de federacions, res de parar la mà a Madrid; són crosses humiliants de les quals no traurem mai res de bo. Nosaltres mateixos, i endavant.

Ara em ve a la memòria aquell pòrtic de Vasconcelos que tinc escrit a la llinda de la meua novel·la *La pell de la iguana*. Catalunya és un captaire que demana almoïna sobre un ase d'or. En un lloc o altre he dit que un dels grans avantatges de la unitat és que als catalans ens converteix en captaires que han d'anar a pidolar els seus drets humans a Madrid.

N'hi ha ben prou. Per dignitat nostra. Diu que amb la independència ens estavellarem contra la paret. Doncs benvingut sigui l'estavellament de nassos. Després ja mirarem de remoure la paret. I de solucionar els nassos. Que val més viure pobres i alegrets, que de genolls davant qui no t'estima i a remolc seu.

La nostra plena sobirania és d'una obvietat que trona, avui. I ho ha estat sempre. És el nord, és la fita, ha de ser l'esforç suprem dels catalans ara, aquí. I no hi ha més solució. ◆

# Actituds davant la llengua

PERE ORTÍS

**L**a violència persecutòria exercida pel poder central durant cinc segles contra la llengua catalana ha imprès caràcter en l'ànim de molts catalans. Cal recordar que, ja en temps dels Reis Catòlics, en algun confessorari de la basílica de Montserrat s'hi sentia el rebuf sacramental *¡Hábleme usted en*

*cristiano!*, cosa que potser s'esdevenia quan un tal Cisneros presidia l'abadia de Montserrat, a l'engir d'aquelles dates. I aquests caràcters impresos en els catalans respecte a la seva dissortada llengua han revestit les formes més sorprenents de la pífia identitària, des de la indiferència més freda per l'existència

de la pròpia parla fins al seu menyspreu explícit i a l'odi acabat contra ella.

En aquest aspecte de l'odi —clara dimensió de l'autoodi de què parlen alguns autors—, el poble català ha estat ben singular i qui sap si únic al planeta, com he dit alguna altra vegada. Aneu pel món i no trobareu un poble que prac-

tiqui l'odi a la pròpia llengua o que vulguí que sigui esborrada del mapa. I de catalans n'hem trobat més d'un tacat d'aquest lleig oprobi. Ara potser que ja no tants, per allò que la somerada i la ignorància han desaparegut considerablement d'entre nosaltres. Però fa cinquanta anys, i encara no tants, que hem vist famílies i elements de la *high life* catalana que dimitien de la seva llengua i n'adoptaven una de forastera, engalipats per l'ambient que creava el vencedor, que deia que feia més *chic* i elegant, que donava més categoria social i to senyorial, parlar en castellà que no en català, llengua aquesta d'anar per casa i de vergonyants.

I aquesta actitud lletja, sacrílega amb el do immerescut de la llengua, avui s'esbarria i s'esmicola en altres actituds que no ho semblen, però que hi són, tant o més destructives per a la recuperació de la llengua de tanta iniquitat com li han carregat a sobre, i encara li carreguen. Amb la qual hauria hagut de morir —però que gaudeix d'una vitali-

tat que admira i que estableix una esperança sòlida que encara hi podem fer per a redreçar-la i fer-li ocupar el lloc de distinció que li toca ocupar dintre el concert de les llengües cultes, riques, aptes i belles del món.

Però n'hi ha més, d'actituds, n'hi ha unes quantes, les quals no podem veure totes avui. La d'aquells professionals, per exemple, la d'aquells «intellectuals», que et surten amb uns castellanismes que tronen, i que els haurien de confondre, i si els ho adverteixen, adopten aquell posat d'esperits forts i d'homes descompromesos, tan avançats que no es rebaixen a la nimietat de parlar bé el català, que ells viuen i volen en una esfera superior a aquesta. Hi ha un grau dissimulat d'impotència, tot plegat efecte d'allò d'un Estat que ha donat garsa per perdiu a molts dels seus súbdits, pel que fa a llengua i a identitat. Però ara ja no tenen excusa.

I l'altra actitud d'aquell professor que ensenyava a jugar a una canalleta i els «algo» i els «vale» anaven en doina.

I, en ser-l'hi advertit, s'exclamà que ell advocava perquè «algo» i «vale» fossin admesos al català —allò dels mots «admesos» que tant apella als coixos de naixement—. Però altre cop el lleig ingredient de la impotència, que ha de fer mans i mànigues per rentar-se la cara i causar sensació de visionari i progressista, d'avançat al seu temps, davant els pobrets de mi que encara s'amoïnen per la salut de la llengua. Fixeu-vos-hi i hi trobareu la impotència, al fons del fons.

En fi, en trobaríem de tota mena i de tot pintoresc, de casos que fan pena. Ens han esbatussat, ens privaren de l'oxigen nostrat, i ara sortim amb uns estirabots que fan abaixar el cap de vergonya. Som un poble malalt. Hem viscut anys amb el seny capgirat i ara ens costa d'afinar allò a què no podem mai renunciar i que hem de cercar i de potenciar al màxim per retrobar-nos i ser nosaltres, ser catalans; dons que només assolirem amb la plena sobirania —*omnia bona venient pariter cum illa*. ♦



## L'Assemblea Nacional Catalana i la fidelitat a la llengua

CLARA VENTURA

**E**l motiu d'aquest escrit és donar la meva enhorabona i expressar el meu suport a l'Assemblea Nacional Catalana per l'èxit sense precedents aconseguit amb la manifestació del passat Onze de Setembre. Jo, que he anat a totes les que s'han celebrat d'ençà de la de Sant Boi de 1976, puc assegurar que va ser una manifestació amb molta més gent de la que mostren les xifres que han sortit publicades, fins i tot que les xifres més optimistes. Tot i això, l'èxit de la manifestació i allò que ens dona més força va ser l'elevat grau de civisme que la va caracteritzar. Com es pot aconseguir que en un trajecte transitat per més de dos milions de persones no hi aparegui un vidre trencat, una cadira tombada, un paper a terra?

En contrast amb aquesta civilitat i amb aquesta manifestació de puresa i lleialtat democràtiques, ja han aparegut els exabruptes típics de l'altiplà. No n'hauríem de fer més cas del compte. Fet i fet, fins i tot són força comprensibles. Espanya no està avesada a argumentar democràticament. Els seus arguments han estat sempre basats en la raó de la

força: Felip V i la «legalitat» del Decret de Nova Planta; Franco i la «legalitat» dels «Principios del Movimiento», amb la derogació —en plena guerra— de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya; allò de «atado y bien atado» de la transició i aquesta vella, intocable —però tocada quan els ve de gust— Constitució, de fa més de trenta anys. Espanya no està acostumada a dialogar ni a reforçar-se mitjançant raons. Tants anys d'aplicar el garrot (vil i vilment) l'han convertida en un país sense arguments. Per això els «més demòcrates» apellen a la Constitució. I els «no tan demòcrates», a la Guàrdia Civil.

Nosaltres, però, hem de continuar fent la nostra. Dialogant, argumentant, defensant el que és nostre. Per això considero tan important l'existència d'una revista com *Llengua Nacional*, una revista que ens mostra i descriu la nostra llengua mil·lenària en el seu estat més pur i modern, ens explica la seva història i ens ofereix raons per a estimar-la i mantenir-nos-hi fidels. ♦